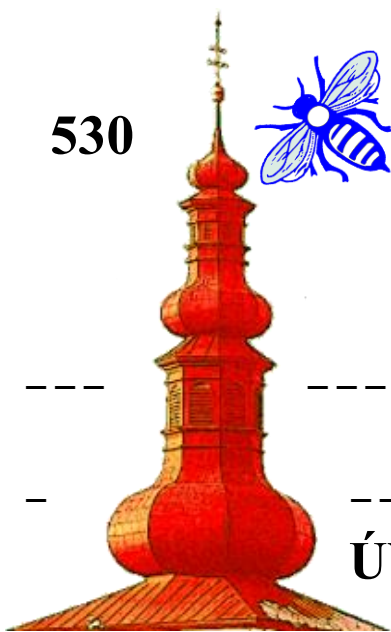


530



SVETOVÝ DEŇ VČIEL



Sme si pripomenuli aj v Lutile

MÁJ - MMXXI – 2021 - LETÁK

ÚVODNÉ SLOVO

Vážení priatelia dovoľte, aby som Vás pozdravil pri príležitosti **Svetového dňa včiel** (20 Máj) a zároveň aj poinformoval o konaní **8. ročníka Dní včelárstva v Lutile**. Vlaňajší rok bol pre nás všetkých iný ako tie predchádzajúce. Do nášho každodenného života zasiahli vírusové ochorenia a s tým súvisiace opatrenia. Veľmi nestabilné počasie počas celého roka 2020 viedlo k nízkym medným výnosom ale, smutné bolo aj to, že na konci roka boli zaznamenané veľké úhyny včelstiev po celom Slovensku. Napriek ťažkostiam včely boli schopné opeliť rastliny a stromy, a tak si včelstva splnili svoju úlohu. Napríklad ovocia bolo nadpriemerne veľa. Aj to je dôkazom usilovnej práce našich včiel. V tomto roku si tiež pripomenieme okružle 530-te výročie vysvätenia Lutilského kostola (1491-2021), najstaršej budovy našej obce. Prajem Vám v mene kolektívu včelárov hlavne zdravé životné prostredie a tiež, aby nám nikdy nechýbal na stole pravý Slovenský med.



Peter Imriš, včelár, Londýn, Spojené Kráľovstvo

POZDRAV PREDSEDNÍČKY „LUTILA O.Z.“

Činnosť združenia za uplynulý rok hodnotím ako pozitívny, kde vďaka spolupráci združenia s mnohými Lutilčanmi ale aj včelármi sa podarilo viacero úspechov v oblasti životného prostredia, a posilnenia zákonnosti, hospodárnosti ale transparentnosti. Vyjadrujem vďaka občanom a teším sa na ďalšiu spoluprácu počas roka 2021.



Mgr. Slávka Pročková

8. ROČNÍK DNÍ VČELÁRSTVA POZNAČILI OBMEDZENIA

Z dôvodu obmedzení na stretávanie ľudí, ktoré nariadila vláda, sa podujatie v roku 2020 nemohlo uskutočniť v takej podobe ako predošlé roky. Napriek tomu, sme našli formu ako sa podujatie podarilo realizovať. Dňa 7. decembra je sviatok sv. Ambróza, patróna včelárov. V tento deň Páter Peter Baptista, OFM (Ing. Ján Pružina) odslúžil ako každoročne sv. omšu za včelárov, tentokrát vo



Obrázok: (vľavo) Peter Imriš, včelár; (vpravo) pán farár Tibor Borovský. Londýn, Spojené Kráľovstvo. December 2020

františkánskom kláštore v Trstenej, pre obmedzenia a nemožnosť pricestovať do Lutily. V Británii ale verejné slúženie omší nebolo zrušené, a tak sa sv. omša uskutočnila aj v Londýne. Na pôde Slovenskej Katolíckej Misie ju odslúžil správca farnosti otec Tibor Borovský, ktorý sa v kázni zameral na Sv. Ambróza - patróna včelárov, a tak priblížil atmosféru včelárskeho podujatia aj Slovákom žijúcim v Londýne. Po sv. omši Peter Imriš odovzdal správcovi farnosti ako poďakovanie printovú kópiu symbolu lutilských včelárov. Táto zobrazuje fotografiu drevenej plastiky Sv. Ambróza, ktorú vyhotovil Andrej Jánoška, umelec zo Svätého Kríža. O akcii informovalo aj Rádio Regina - Stred priamo na štedrý deň. Okrem duchovného programu bola aj internetová prednáška formou video konferencie.

NOVINKY ZO SVETA:

- Včelári testovali propolis na covid-19. Ľudia pozorovali blahodarne účinky včelích produktov od nepamäti. Reagovali aj na súčasné chrípkové obdobie. Rumunská apiterapeutická spoločnosť Melidava zverejnila výsledky testov liečby ľudí s Covidom-19 pomocou propolisovej tinktúry. Ich recept bol: 30 % propolisová tinktúra s 10 % prídavkom medu v 65° etanole. Zistili tiež, že účinok propolisovej tinktúry sa zvyšuje pri jej zmiešaní s medom. Ďalšie informácie, sú prezentované prostredníctvom facebookovej stránky SZV facebook.com/vcelari.sk/.

- **Falšovanie medu.** Častokrát sa stretneme s produktom, ktorý okrem názvu má s medom len málo spoločné. Štúdia medov na pulloch obchodov v Spojenom Kráľovstve ukázala u mnohých medov prítomnosť psikózy – cukru, ktorý sa v mede prirodzene nevyskytuje. Tiež bola zistená prítomnosť enzýmov, nasvedčujúcich falšovanie invertnými sirupmi. Poukazujeme na to, že malovčelári a prvovýrobcovia medu nemajú drahé technológie na falšovanie medu. Preto považujeme kúpu medu priamo od včelára za istejšiu, aspoň v tom zmysle, že kúpate med a nie sirup.
- **Lutilčan v Britskom Združení Včelárov (BBKA).** Na začiatku roka 2020 sa stal včelár Peter Imriš ako prvý z Lutily členom Britského zväzu včelárov (British Beekeepers Association – BBKA). Združenie má asi 25. tisíc členov.

VČELÁRI VYHRALI DRUHÝ SÚD O BENTONIT



V októbri krajský súd v Banskej Bystrici vyhovel žalobe lutilského včelára Petra Imriša a zrušil povolenia na ťažbu bentonitu na ložisku **Lutila I.** Jednalo sa o ťažbu v dobývacom priestore (DP) vzdialeného asi 1.7 km od našej obce, (za vodojemom). Ďakujeme všetkým, ktorí

podporili tento úspech na prvom mieste právnej zástupkyňi JUDr. L. Kolníkovej, a tiež PhDr. Mgr. Jánovi Pročkovi, ktorý zastupoval na pojednávaní verejnosť. O tomto víťazstve informovali aj hlavné správy RTVS dňa 28.11.2020:

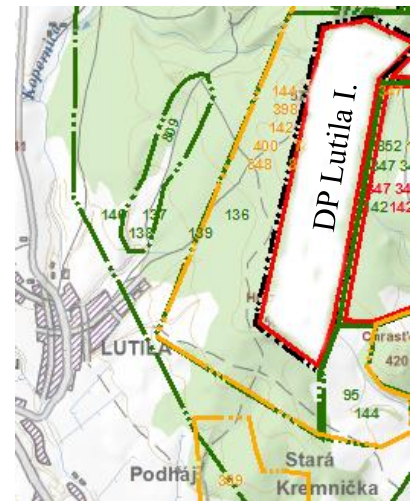
<https://www.rtv.s.sk/televizia/archiv/13982/251042#1124>

Smutne musíme konštatovať, že súčasné vedenie obce pod

vedením Jána Pružinu túto žalobu nepodporilo, ani sa starosta nezúčastnil súdneho pojednávania. Lutilčania sa tak znovu presvedčili, že prázdny predvolebný sľubom sa nedá veriť. Potom, ako krajský súd zrušil rozhodnutie banského úradu tak, **banský úrad zvolal na 15 júna 2021 nové konanie na povolenie ťažby na uvedenom ložisku.**

Stretnutie začne o **9:00** v dobývacom priestore **Lutila I.** miestnou obhliadkou a pokračuje o **11:00** v areáli futbalového ihriska v obci **Stará Kremnička** (asi by prišlo menej ľudí z Lutily???). Presné miesto stretnutia DP Lutila I. je označené v pozvánke banského úradu č. 489-3712/2020 z 18.12.2020. Alternatívne sa informujte na banskom úrade, alebo na združení „Lutila O.Z.“, radi vám poskytnú potrebné informácie.

Príďte sa aj Vy pozrieť na uvedené konanie, podať pripomienky a povedať, že nechcete ťažbu, lebo ako nás učí skúsenosť tak, na vedenie našej obce sa nedá v tejto veci spolať a môžeme len predpokladať, že starosta asi zasa podá len to isté - „bezzubé“ stanovisko, ktoré ťažbu a jej dopady na životné prostredie a Lutilu – nezastaví, ani neobmedzí.



Obr. Približná lokalita DP Lutila I.

ROZVOJ MODERNÉHO VČELÁRENIA AJ V LUTILE



Slavomír Imriša poznáme v obci hlavne ako zdravotníka a miestneho opozičného poslanca, no je aj včelárom. Ostatný rok bol ťažký v profesnom a aj politickom živote, ale napriek tomu si našiel čas na svoju záľubu. Nakomplet zrenovoval najstaršiu včelnicu v Jelšínach, ktorú založil v 60 rokoch pán Vincent Kováč zo Svätého Kríža. Kompletnou rekonštrukciou prešiel aj včelín, ktorý postavil známy Lutilský majster murár Martin Macák. Slavomír Imriš ale nezaháľal a do novej včelnice zapojil aj moderné včelárske metódy. Vyhotovil a testoval moderné včelie úle vyrobené z ekologických izolačných materiálov, ktoré už priniesli prvé výsledky, nielen v nižšej výrobnnej cene ale, aj viacej vytočeného medu a nízkeho úhynu včiel počas zimy.



Za uplynulý rok pribudol do včelárskych radov **Ing. Igor Hudec**. Tešíme sa, a pozývame ďalších záujemcov do našich radov.



Obrázok: Opravený včelín v Jelšínach

RÔZNE

„Lutilla O.Z.“ varuje pred podvodníkmi, ktorí vykupujú pozemky v chotári príliš lacno. Zvyklo sa hovoriť, že dobrý gazda nikdy nepredá mozole a pot predkov. Už naši predkovia vedeli, že **„najlepšie investované peniaze sú práve v pôde“**, a preto zhrňali polia a urbáre po celé generácie. A preto sa nenechajme opiť „rožkom“ priekupníkmi s pôdou, ktorí ju chcú od nás lacno kúpiť a potom draho predať, aby na tom „nekresťansky“ zarobili. V niektorých krajinách 1ha dosahuje cenu viac ako 100-tis. euro.

Evidujeme veľký záujem verejnosti zapojiť sa do našich aktivít, v prípade záujmu o včelárstvo alebo aktivity združenia „Lutilla O.Z.“ prosím neváhaj nás kontaktovať. **Spolu sme silnejší.** LutillaOZ@centrum.sk, VcelariLutilla@gmail.com



SPOMÍNAME:

24. októbra vo veku 91 rokov odišiel v spánku do večnosti čestný občan Lutily a priateľ včelárov

Profesor MUDr. Michal Valent, DrSc.

Češ' jeho pamiatke.

Na jar 2021 nás opustil včelár pán **Ján Puskajler**, ktorý významne prispel k rozvoju včelárskej osady Jelšiny a rozvoju včelárstva v obci. Češ' jeho pamiatke.

